

لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برنامه کنترل بیماریهای مشترک انسان و دام مدیترانه

مرحله اول

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۹/۱۰

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۱۱/۲ و ۱۳۸۷/۱۱/۹

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در «برنامه کنترل بیماریهای مشترک انسان و دام مدیترانه» عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. دستگاه اجرائی طرف عضویت، وزارت جهادکشاورزی و مرجع رسمی تماس وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

برنامه کنترل بیماریهای مشترک انسان و دام مدیترانه

مقدمه:

برنامه MZCP در سال ۱۹۷۸ میلادی (۱۳۵۶ هجری شمسی) توسط تعدادی از کشورها، سازمان جهانی بهداشت و با کمک برنامه توسعه سازمان ملل تشکیل شد و آن نتیجه راه حل شماره ۴۵/۳۱ WHA بر روی پیشگیری و کنترل بیماریهای مشترک و بیماریهای منتقله توسط مواد غذایی حیوانی تنظیم شده بود و منطبق با مصوبات سی و یکمین اجلاس سازمان جهانی بهداشت بود که در سال ۱۹۷۸ میلادی (۱۳۵۶ هجری شمسی) برگزار شده بود. برنامه خدمات بین کشوری و برنامه‌های ملی کنترل هاری، کیست هیداتیک، تب‌دره ریفت و بروسلا و بهداشت مواد غذایی را شامل می‌شد. وضعیت فعلی بر مبنای توسعه برنامه‌های کشورهای عضو استوار شده است.

ماده ۱- اهداف و تصویر برنامه

...

الف - نظرات مخالف

- تاکنون رویه بر این منوال بوده است که طبق اصل ۱۵ قانون اساسی معادل فارسی کلمات انگلیسی در متون قانونی ذکر شود و عبارت اختصاری لاتین در داخل پرانتز مکتوب شود. لکن در این لایحه، تنها از الفاظ اختصاری لاتین استفاده شده است و مشخص نشده است که منظور از این کلمات اختصاری انگلیسی، چه نهاد بین‌المللی یا ...

است. بر این اساس، این مصوبه در موارد متعدد در تغایر با اصل ۱۵ قانون اساسی است.

- بر اساس اصل ۱۵ قانون اساسی، «زبان» و «خط» اسناد رسمی باید به زبان فارسی باشد. بر این اساس، علاوه بر زبان، خط مورد استفاده در اسناد رسمی نیز باید «فارسی» باشد. بنابراین، لازم است اسامی لاتین و غیرفارسی نیز با خط فارسی نگارش یابد و در داخل پرانتز عبارت لاتین آن نوشته شود تا رفع ایراد شود.

- علاوه بر ایرادات فوق، ضروری است معادل فارسی بیماریهای مذکور در مقدمه (نظیر بروسلا) نیز در متن قانون درج شود، و الا ایراد اصل ۱۵ قانون اساسی بر مصوبه وارد است.

ب - نظرات موافق

- درج عبارت اختصاری به زبان لاتین، در کنار معادل کلمه به زبان فارسی، منافاتی با اصل ۱۵ قانون اساسی ندارد؛ چرا که کلمات اختصاری، متضمن حرف اول کلمات لاتین است و نمی‌توان کلمه اختصاری را با خط فارسی نوشت. به همین دلیل، صرف درج معادل فارسی رافع ایراد است.

- عمده اصطلاحات تخصصی به کارگرفته شده در این برنامه، کلماتی هستند که فاقد معادل فارسی هستند و نمی‌توان مجلس را الزام به فارسی کردن آنها کرد.

ج - تصمیم شورا

مصوبه مزبور، با ۷ رأی موافق، به دلیل استفاده از واژه‌ها و عبارتهای غیرفارسی در موارد متعدد، مغایر با اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۲- مشارکت در برنامه

۱- هر کشوری در اروپا و یا در هر کشور عربی، می‌تواند توسط مدیرکل سازمانی جهانی بهداشت، به مشارکت در برنامه دعوت شده و پذیرش او ثبت شود.

...

الف - نظرات مخالف

- بر اساس بند (۱)، فقط کشورهای اروپایی و عربی می‌توانند به این موافقتنامه ملحق شوند، فلذا عضویت ایران در این برنامه فاقد توجیه بوده و مخالف با اساسنامه است. با این وصف، چگونه مجلس به دولت اجازه داده تا در این برنامه عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید؟!

– هر چند در متن اصلی (انگلیسی) اجازه داده شده تا کشورهای شرق مدیترانه نیز به عضویت این برنامه درآیند، لکن ایران را نمی‌توان در زمره این کشورها دانست، لذا وجهی برای عضویت ایران در این برنامه وجود ندارد.

ب – نظرات موافق

– این بند صرفاً در خصوص دعوت به برنامه مزبور است و مستقیماً مربوط به عضویت نیست. به قرینه بند (ه) ماده (۷) این برنامه^(۱)، برخی کشورها به عنوان عضو فعالیت می‌کنند و برخی دیگر به عنوان عضو مشاهده‌گر (ناظر) در جلسات حضور می‌یابند. – عدم امکان عضویت ایران در این برنامه، مانعی برای تصویب این لایحه نیست؛ چرا که فرضاً ایران صلاحیت عضویت در آن را نداشته باشد، این لایحه کاً لم یکن می‌شود و مشکلی پیش نخواهد آمد.

– در متن اصلی (به زبان انگلیسی) که دارای اعتبار برابر با متن فارسی است، تأکید شده که کشورهای شرق مدیترانه نیز می‌توانند در این برنامه مشارکت کنند، حال آنکه در متن ترجمه شده این نکته از قلم افتاده است. به همین لحاظ مانعی برای عضویت ایران نیست. صرفاً ضروری است تذکر داده شود که متن فارسی اصلاح شود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان^(۲)

چون در متن مصوبه واژه‌ها و عبارتهای غیرفارسی بدون ذکر معادل فارسی وجود دارد و نیز مواردی هست که معادل آنها به خط فارسی نوشته نشده است، از این جهت مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.

مرحله دوم

مصوبه اصلاحی مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۱۲/۱۴

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۱۲/۲۶

اصلاحیه مجلس:

به منظور رفع ایراد موضوع اصل (۱۵) قانون اساسی، موارد مطروحه از سوی

۱. بند (ه) ماده (۷): علاوه بر نمایندگان سازمانهایی که برابر ماده (۵) و (۶) عضو هستند نمایندگان و اعضاء دیگر مجازند که به عنوان مشاهده‌گر شرکت نمایند.

۲. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۳۰۲۶۰ مورخ ۸۷/۱۱/۱۰ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

شورای محترم نگهبان به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

- ۱- برنامه کنترل بیماری‌های مشترک انسان و دام مدیترانه (ام. زد. سی. پی) به جای برنامه (MZCP)
- ۲- مجمع جهانی بهداشت (دبلیو.اچ.آ) به جای (WHA)
- ۳- سازمان بهداشت جهانی (دبلیو.اچ.آ) به جای (WHO)
- ۴- سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد (فائو) به جای سازمان غذا و کشاورزی سازمان ملل (FAO)
- ۵- اداره بین‌المللی بیماری‌های دامی واگیردار (اپیزوتیکو) به جای اداره بین‌المللی (epizootico)
- ۶- کمیته کنترل بیماری‌های مشترک انسان و دام مدیترانه (ام. زد. سی. سی) به جای (MZCC)

نظریه نهایی شورای نگهبان^(۱)

مصوبه مزبور، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۳۱۷۹۷ مورخ ۸۷/۱۲/۲۷ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.